

La vida quotidiana segons Peter Handke

Anar a comprar tabac i no tornar mai més

Després de la mort de Thomas Bernhard, Peter Handke és considerat l'escriptor austríac més important.

Senyor Handke, fa més de dos anys que viu sense adreça fixa, que corre món.

—Era un d'aquells somnis de joventut. Un vegada complides totes les obligacions, família, fills, me'n volia anar.

—*I que s'endú, quan ho fa?*

—El mínim possible. Amb el raspallet de dents, ja en tens prou.

—*On dorm?*

—Normalment a hotels.

—*D'Alemanya, Àustria i Suïssa?*

—M'he mogut gairebé per tot Europa. Vaig començar a Iugoslàvia, després vaig marxar cap a Grècia i cap a Egipte. Finalment vaig fer un salt al Japó i l'he travessat al llarg.

—*Travessar vol dir caminar?*

—Sempre que es pugui... Al Japó és difícil anar a peu. Només pots pujar a les muntanyes. A mitja altura tampoc no es pot caminar perquè tot es selva.

—*Ja tenia bones sabates?*

—Les bones sabates per a caminar fins ara encara no s'han inventat. Tampoc les que anomenen sabates sanes o els elegants mocasins. Sempre tenen alguna cosa que no va a l'hora. Naturalment, han d'anar per damunt dels turmells...

—*...perquè el peu no rellisqui.*

—... i la sola no ha de ser massa gruixuda, altrament no tens cap sensibilitat per als desnivells. Tampoc no ha de ser massa prima; si no, notes les pedres.

—*Quin aspecte té aquest viatge a peu? Arriba al Japó i deixa l'equipatge en algun lloc, ¿O carrega sempre amb tot el que té?*

—Tanmateix no tinc res.

—*Excepte un raspallet de dents.*

—Una samarreta, sí que la necessites. Però la pots rentar els vespres a l'hotel i l'endemà ja se t'ha cixugat. Jo sempre he anat massa carregat. Sovint m'he endut un jersei de més i no me l'he posat mai.

—*¿Cap llibre?*

—¡Llibres sí, és clar! Sempre me n'enduc tres o quatre. Normalment només

n'hauria de ser un en un idioma que de primer s'ha de lletrejar. A fi de comptes, n'hi ha prou amb un llibre.

—*Ara ens interessaria saber com va desxifrar els caràcters japonesos.*

—Quan surts de Tokyo, vas gairebé perdut. Sovint he pujat en un tren en algun lloc sense saber on sóc. Els rètols són impossibles de desxifrar, i no sabia en quina direcció anava. Preguntar, tampoc no pots, perquè, de cent, com a molt n'hi ha un que sap una mica d'anglès. A més a més, tenen por que algú els preguntis res.

—*¿Per què?*

—Els japonesos tenen una por increïble d'equivocar-se. Quan preguntes, t'esquiven de seguida. Però quan perden la por, volen ajudar-te tant que t'acompanyen tot el dia.

—*Però quan es viatja també s'han de fer moltes coses incòmodes. Trobar un hotel és com anar a buscar coses de neteja.*

—No hi ha res més bonic que la sensació de marxar. Aquelles històries d'Amèrica en què els homes només surten a buscar cigarrets i després no tornen mai més, les faig tot l'any.

—*¿I és més feliç que no estant establert en algun lloc?*

—Si de viatge t'agafa la *Schwermut* (malenconia, desconsol, etc.), aleshores és perquè no ets a casa. Mentre que la que t'agafa a casa et porta a la tomba. De viatge encara penses que sempre pots tornar. A casa, *Schwermut* per a mi vol dir mort. La *Schwermut* és l'impediment de pensar.

—*¿Es malencoliós, vostè?*

—No, i ho sento. Dic que ho sento perquè m'ho imagino molt maco, que un s'assegui en una pedra i plori. En realitat també m'agradaria ser així. *Schwermut* és una paraula preciosa...

—*¿No la tradueix per malenconia?*

—En alemany, la *Schwermut* no correspon a la malenconia, sinó a una cosa de

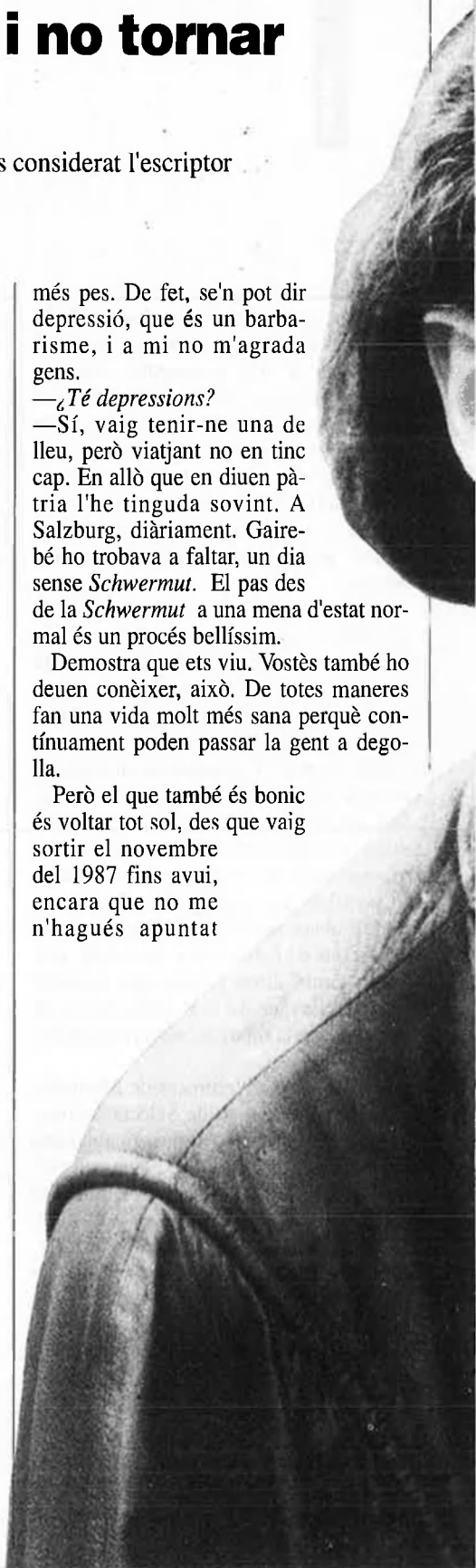
més pes. De fet, se'n pot dir de depressió, que és un barbarisme, i a mi no m'agrada gens.

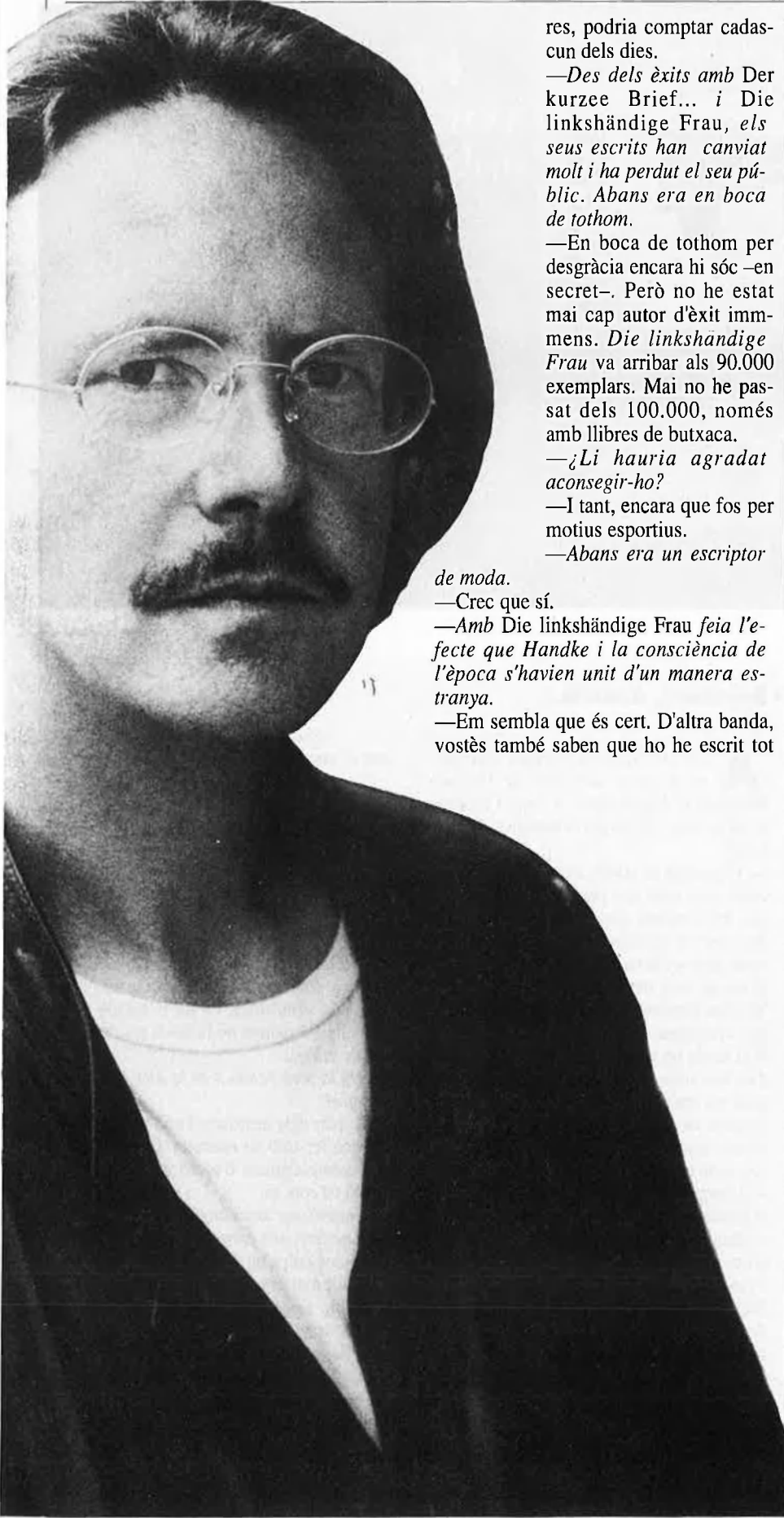
—*¿Té depressions?*

—Sí, vaig tenir-ne una de lleu, però viatjant no en tinc cap. En allò que en diuen pàtria l'he tinguda sovint. A Salzburg, diàriament. Gairebé ho trobava a faltar, un dia sense *Schwermut*. El pas des de la *Schwermut* a una mena d'estat normal és un procés bellíssim.

Demuestra que ets viu. Vostès també ho deuen conèixer, això. De totes maneres fan una vida molt més sana perquè contínuament poden passar la gent a degollada.

Però el que també és bonic és voltar tot sol, des que vaig sortir el novembre del 1987 fins avui, encara que no me n'hagués apuntat

res, podria comptar cadascun dels dies.

—*Des dels èxits amb Der kurzee Brief... i Die linkshändige Frau, els seus escrits han canviat molt i ha perdut el seu públic. Abans era en boca de tothom.*

—En boca de tothom per desgràcia encara hi sóc —en secret—. Però no he estat mai cap autor d'èxit immens. *Die linkshändige Frau* va arribar als 90.000 exemplars. Mai no he passat dels 100.000, només amb llibres de butxaca.

—*¿Li hauria agradat aconseguir-ho?*

—I tant, encara que fos per motius esportius.

—*Abans era un escriptor*

de moda.

—Crec que sí.

—*Amb Die linkshändige Frau feia l'efecte que Handke i la consciència de l'època s'havien unit d'un manera estranya.*

—Em sembla que és cert. D'altra banda, vostès també saben que ho he escrit tot

en un aïllament deplorable.

—*¿Sol amb la seva filla?*

—Sí, n'era completament dependent. En tot cas, els meus llibres van gaudir de l'atenció general durant tres o quatre anys, cosa que es va apagar a partir de la *Langsame Heimkehr* (Lenta tornada a casa).

—*Per a la Langsame Heimkehr se'n va anar a Alaska. ¿Ser sol és el preu que exigeix escriure?*

—D'una altra manera és impossible. I jo tampoc no m'agrado quan em tanco així. Sempre penso en Edgar Wallace, que tothom podia interrompre mentre escrivia. Sempre tenia la porta oberta. La seva filla podia entrar-hi, no el destorbava mai; l'agafava al braç i amb l'altra mà potser continuava escrivint. Jo sempre pensava: Així hauria de ser. No m'hi sento gens bé, però durant el mesos que escric sóc realment antisocial.

—*Nosaltres recordem un Peter Handke que va presentar-se al festival de Cannes amb Jeanne Moreau.*

—A les festes mundanes sempre m'he sentit bé. M'escauen força. Jo m'afegeixo a totes les ximpleries, realment sóc una persona mancada de voluntat quan no escric.

—*¿I quan escriu?*

—T'hi has de forçar en moltes coses fins que no arriba aquella increïble satisfacció i la calma, després ve l'odi per tot allò que no tés res a veure amb escriure. Tot el que m'atrau o m'agrada, si no es pot erotitzar en escriure, es converteix en antipatia.

—*Vostè prefereix contemplar els escriptors que s'ho fan difícil, el més difícil possible. Com ara Hölderlin.*

—Holderlin n'és un, sens dubte. Però és massa pur, prefereixo una mica de brutícia. Jo mateix no em veig gaire perfecte. Per a fer el que faig he de cometre moltes bretolades, de grans i de petites. Més aviat em veig com a figura dubtosa.

—*Digui'ns algun exemple d'aquestes bretolades, ¿també és un estafador matrimonial com Kafka?*

—Sona ridícul, però no és fals del tot.

—*Es evident que sobre les seves dones no vol parlar.*

—Amb els amics només parlo de dones. No m'interessa res més. De Déu no es pot parlar.

—*¿Alguna vegada té por de morir?*

—Curiosament, menys sovint que abans. També és un fet inexplicable, perquè et falta alguna cosa. Fa un parell de nits vaig somiar una història gairebé kafkiana. Tothom que arribava per a mo-

"Vostès no saben en absolut què passa a Àustria".

DOMÈNEC UMBERT

rir el pejaven amb cadenes i rodes en un empostissat. No els torturaven, només els penjaven perquè es morissin allà. Estaven erectes, i el sacerdot sempre es posava al davant i, quan s'havien mort, deia les oracions. Calmava els moribunds posant-los la mà als membres perquè no tremolessin tant. Durant l'agonia, els caps del moribunds queien enrere, quan finalment eren morts, era imprevisible, perquè per fi eren persones. Amb aquesta mort he comprès què és una persona. Quan tenien les convulsions de la mort, el sacerdot intentava asserenar-los, però els moribunds encara bategaven més, i quan ja feia estona que eren morts, quan el seu cap ja era de pedra, encara bellugaven. L'endemà vaig sortir a caminar i vaig pensar: això és el que has de considerar, la mort. Una hora després, ¡vés a saber!, ja no pensava res.

—¿Es un consol que et sobrevisquin uns quants llibres?

—No, no és cap consol.

—¿No vol ser una mica immortal, almenys pels llibres?

—Haver fet alguna cosa bonica, de vegades ja ajuda una mica, però no més enllà de la mort.

—Gràcies per la conversa, senyor Handke.

©Der Spiegel
Traducció: Carme Gala

Bernhard, Àustria...

Amb *Der Spiel vom Fragen* s'ha convertit en el successor de *Thomas Bernhard al Burgtheater*, en l'autor dramàtic de la casa. ¿Quin partit prenia per Bernhard?

—Al contrari de vostès, no el trobava tan divertit, més aviat una persona graciosa a mitges. Més burleta que humorista. Els últims deu anys li agradava molt anar xanxejar. Amb això arribava molt bé al públic, però jo ja no en vaig treure res. Al començament, Thomas Bernhard era una història gegantina per a nosaltres, els joves escriptors austríacs. N'hi havia un que havia obert alguna cosa, i d'un bon colp, es pot dir. Ell era el model del qual no vaig pensar mai que hi arribaria. Després va esdevenir una mena de rept. Els últims anys, però, malauradament ja no era cap rept que hagués desitjat per a mi.

—¿Perquè va servir la màquina de satisfer el públic?

—Simplement ja no tenia problemes en escriure. Me'l vaig trobar un parell de vegades i vaig pensar: de la manera com parla, cada dia podria gravar tres obres al magnetòfon. Amb la prosa era una mica més acurat, però gairebé escrivia tal com parlava.

—Després de la mort de Bernhard vostè s'ha convertit en el gran escriptor estatal d'Àustria. Ja no hi ha competència.

—No, no ho sóc. Vostès no saben en absolut què passa a Àustria.

—Bruno Kreisky una vegada el va designar

com el seu escriptor predilecte.

—Als anys setanta, a l'època de *Wunchlose Unglück*.

—Es cert, però, que a Àustria gaudeix de molt de prestigi perquè ha aconseguit nivells internacionals.

—Això no fa al cas. I això d'escriptor estatal em posa una mica nerviós. Tot el temps que vaig ser allà, no vaig avançar ni un pas. De tant en tant estava content perquè al restaurant em donaven una bona taula. Els cambrers són agradables, i a mi m'agrada parlar amb ells. Altrament no hi havia res de res. Si de cas, era odi.

—¿De la seva banda o de la dels seus compatriotes?

—De part dels austríacs. Gran part d'ells no sap què fer amb un escriptor. Gràcies a Déu, estic completament d'acord amb aquesta situació tal com és.

—¿També que ara s'hagi convertit en l'objecte preferit dels exegetes germànics?

—¿Quina culpa en tinc jo? ¿Creuen que m'he sentit mai orgullós d'una cosa així? Sempre m'he alegrat dels lectors estimats, dels lectors descarats i dels diners, de poder viure'n. Això, de tant en tant, fa que em senti agraït, si em permeten la paraula. Un amic em va dir: és absolutament improbable que algú que escrigui com tu, pugui viure'n mitjanament bé. Això és tot. No tinc la més mínima ambició, almenys ho crec.